

Характеристика свиней миргородської породи, записаних до II тому Державної книги племінних тварин локальних порід

*С.Л. Войтенко – кандидат сільськогосподарських
наук, провідний науковий співробітник
Інституту свинарства ім. О.В.Квасницького УААН*

II том Державної книги племінних тварин локальних порід (миргородська порода) містить дані про 9 кнурів-плідників, 2 з яких належать ДГ ім. Декабристів Полтавської, 5 – АФ СВК «Перше Травня» Сумської та 2 – АТОВ «Мрія-1» Чернігівської областей, а також 59 свиноматок, які перебувають у селекційних стадах: ДГ ім. Декабристів – 22 гол., АФ СВК «Перше Травня» – 20 гол., АТОВ «Мрія-1» – 17 голів.

Тварини, що увійшли до II тому, записані до ДКПТ у 2004 році.

Кнури-плідники

Кнури миргородської породи, записані до II тому ДКПТ локальних порід, належать до 4-х генеалогічних ліній, найчисленніших у породі і зосереджених в переважній більшості племінних господарств України.

Генеалогічний склад кнурів, їх розвиток і продуктивність (табл. 4).

Кнури-плідники, подані в даному томі ДКПТ, народились: 2 голови – у п/з ім. Декабристів, 5 голів – у п/з «Перше Травня», 2 голови – у п/р «Мрія-1».

Характеризуючи кнурів, записаних до II тому ДКПТ, слід зазначити, що всі вони за комплексом ознак належать до класу еліта з незначним діапазоном мінливості в межах одного показника. Жива маса кнурів у 24 місяці в середньому становить 266 кг, що на 1,5% вище вимог класу «еліта». Причому найбільш масивними виявились кнури Оригінальний 405 і Ловчик 93, жива маса яких, відповідно, 273 і 270 кг. Лінійні проміри кнурів усіх ліній засвідчили, що довжина тулуба тварин перебуває у межах 168–172 см і віднесли до найдовших в породі Камиша 473 (172 см) і Оригінального 405 (171 см).

Таблиця 4. Племінна цінність кнурів миргородської породи

Кличка	Інд. №	Вік, міс.	Жива маса, кг	Довжина тулуба, см	Багато-плідність, гол.	Середня маса 1 голови у 2 міс., кг
Оригінальний	405	24	273	171	9,2	17,1
Оригінальний	399	24	262	170	8,9	17,4
Оригінальний	283	24	264	169	9,1	17,1
M±m		24	266±3,4	170±0,6	9,1±0,09	17,2±0,1
Cv,%			2,2	0,6	1,7	1,0
Ловчик	175	24	263	170	9,7	17,3
Ловчик	3	24	265	169	10,1	17,4
Ловчик	93	24	270	168	9,9	18,1
M±m			266±2,1	169±0,6	9,9±	17,6±0,3
Cv,%			1,4	0,6		2,5
Камиш	427	24	263	169	9	16,7
Камиш	473	24	265	172	9,3	17,3
M±m		24	264±1,0	170,5±1,5	9,2±0,2	17,0±0,3
Cv,%			0,5	1,2	2,3	2,5
Веселий	133	24	266,0±0,6	170,0±0,4	9,4±0,2	17,2±0,2
У середньому						
M±m		24	266,0±0,6	170,0	9,4	17,2±0,2
Cv,%			1,4	0,8	2,0	2,0

Розвиток кнурів миргородської породи свідчить про відповідність типу тварин м'ясо-сального напрямку продуктивності та вимогам цільового стандарту для даного генотипу.

Відтворювальна здатність кнурів, оцінена за багатоплідністю спарованих маток та середньою масою однієї голови двомісячного поросяти, характеризує кнурів як поліпшувачів з високим коефіцієнтом успадкування. За середньої багатоплідності по групі кнурів, записаних до II тому ДКПТ, – 9,4 гол., що вище на 0,4 гол. від вимог класу еліта, досить високий показник кнурів лінії Ловчика як у цілому по лінії – 9,9 гол., так і в її розрізі – 9,7–10,1 гол. Ця лінія має також найвищий показник середньої маси однієї голови поросят у 2 місяці – 17,6 кг проти 17,2 кг у середньому за всіма кнурами. Узгоджуючи взаємозв'язок живої маси двомісячних поросят з віком досягнення живої маси 100 кг ($r = 0,42$), можна стверджувати, що тварини цієї лінії матимуть перевагу в породі за відповідними ознаками при контрольній відгодівлі чи вирощуванні.

Узагальнюючи оцінку кнурів-плідників миргородської породи, записаних до II тому ДКПТ локальних порід, відзначимо високий генетичний потенціал особин популяції і можливість забезпечення спрямованого добору

тварин за розвитком та відтворювальною здатністю. Проте оцінка кнурів за якістю нащадків хоча б в умовах господарства має обов'язково входити до комплексної оцінки тварин.

Свиноматки

До II тому ДКПТ локальних порід записані свиноматки миргородської породи, які віднесені до 17 генеалогічних родин. Усі матки, занесені до цього тому, належать до класу еліта.

Жива маса свиноматок після першого опоросу в середньому становить 196 кг з межами показника 227–187 кг та коефіцієнтом варіації 3,5%. Матки, записані до II тому ДКПТ, консолідовані за живою масою як у межах родин, так і загалом по популяції. Найкращими представницями породи за живою масою визнані Смородина 406 і 438, відповідно, 212 та 214 кг, Матіола 386, 252, 194 і 222, які досягли живої маси 220, 213, 227 і 210 кг. Представниці родини Матіоли належать до новостворюваної методом «прилиття крові» з великою чорною породою. Матки цієї родини характеризуються більшою масивністю та розтягнутістю порівняно з чистопородними особинами. Крім того, на розвиток маток впливає не тільки генотип, а й фактори середовища, причому частка останніх в процесі прояву спадковості у породі понад 75%. Внаслідок цього матки однієї родини, але вирощені в різних господарствах, характеризуються різною тілобудовою.

Довжина тулуба маток усіх родин миргородської породи, записаних до II тому ДКПТ локальних порід, за середнього показника 154 см має ще меншу мінливість, ніж жива маса (табл. 5).

Таблиця 5. Розвиток свиноматок

Родина	Кількість маток, гол.	Вік, міс.	Жива маса, кг		Довжина тулуба, см	
			M±m	Cv, %	M±m	Cv, %
Верба	1	17	197	-	154	-
Діброва	2	17	193,0±3,0	2,2	156,0±	-
Журавка	2	18	203±1,0	0,7	157,0±	
Зозуля	6	17	187,4±3,1	3,8	154,2±0,7	1,1
Зорька	3	16	189,7±0,3	0,3	151,7±0,3	0,4
Конвалія	7	17	199,3±5,1	6,7	153,3±1,3	2,2
Ландишка	1	20	212,0	-	157,0	-
Ласкава	6	16	193,2±1,4	1,8	151,7±0,5	0,8
Матіола	9	19	208±3,7	5,3	156,2±0,8	1,6
Пава	1	15	190,0	-	152,0	-
Русалка	6	16	192±1,5	2,0	152,2±0,7	1,1
Смородина	5	18	201,4±5,0	5,6	154,8±0,9	1,3
Сорока	2	16	189,0±	-	152,0±1,0	0,9
Сойка	3	16	194,3±3,5	3,1	152,7±1,2	1,4
Фіалка	1	17	197,0	-	155,0	-
Цитрина	3	17	197,7±1,5	1,3	156,3±1,7	1,8
Щира	1	16	192,0	-	153,0	-
В середньому	59	17,0	196,0±1,7	3,0	154,0±0,5	1,3

Якщо вагові показники свиней миргородської породи з віком ще інтенсивно збільшуються, то лінійні проміри після 13–15-місячного віку зазнають незначних змін. Вагому роль в удосконаленні миргородської породи відіграє добір особин з міцною конституцією та пропорційною тілобудовою, де домінує довжина тулуба. Свиноматки, які є лідерами за довжиною тулуба: Конвалія 820 – 160 см, Матіола 194 – 160 см, Цитрина 838 і 434 – 158 см.

Показники відтворювальної здатності, а саме багатоплідність і маса гнізда поросят у 2 місяці засвідчили різницю між родинами, що узгоджується з можливістю генотипу в сумі з успадкуванням даних ознак та впливом паратипічних факторів, серед яких рівень годівлі є превалюючим.

Характеризуючи багатоплідність свиноматок (середній показник – 10,7 голів з межами 12,3–9,5 голів), необхідно підтвердити неоднорідність тварин за однією з основних селекційних ознак породи, що спонукає до зміни методів добору батьківських пар, системи розведення та селекційного тиску при доборі ремонтного молодняку. З 17 родин свиноматок породи,

щоправда, нечисленними представницями, найвищою багатоплідністю характеризуються матки родин Верб (12,3 гол.), Діброва (11,4 гол.), Фіалка (11,5 гол.), Щира (11,3 гол.). Значна неоднорідність цієї ознаки характерна для родин Зорька, Зозуля, Смородина, Русалка, Конвалія – 10,2–10,6%, що узгоджується з різними технологічними умовами експлуатації особин (табл. 6).

Таблиця 6. Відтворювальна здатність свиноматок

Родина	Кіль- кість маток, гол.	Багатоплідність, гол.		Маса гнізда поросят у 2 міс., кг	
		M±m	Cv, %	M±m	Cv, %
Верб	1	12,3	-	188,3	-
Діброва	2	11,4±0,4	4,4	155,8±1,8	1,6
Журавка	2	10,7±0,2	2,0	176,8±1,8	1,4
Зозуля	6	10,4±0,4	10,3	17,9±2,5	3,5
Зорька	3	10,9±0,5	10,6	169,6±6,1	8,0
Конвалія	7	10,6±4,1	10,2	171,9±2,2	3,4
Ландишка	1	11,0	-	177,0	-
Ласкава	6	10,3±0,2	5,0	162,5±2,8	4,3
Матіола	9	11,0±0,2	5,2	173,9±2,2	3,7
Пава	1	11,3	-	171,6	-
Русалка	6	9,8±0,4	10,3	170,3±2,0	2,9
Смородина	5	10,9±0,5	10,6	169,6±6,1	8,0
Сорока	2	9,5±0,5	7,4	159,0±	-
Сойка	3	9,9±0,07	1,1	166,9±0,5	0,5
Фіалка	1	11,5	-	180,1	-
Цитрина	3	9,7±0,3	6,0	164,7±2,9	3,0
Щира	1	11,3	-	168	-
В середньому	59	10,7±0,2	6,9	170,5±1,9	3,7

Маса гнізда поросят у двомісячному віці в середньому за всіма свиноматками, записаних до II тому ДКПТ, становить 170,5 кг, відповідаючи вимогам класу еліта. За високого числового значенні даного показника в таких родинах, як Верб (188 кг), Фіалка (180 кг), Журавка (176 кг), частина родин не досягає цільового стандарту для породи, що знижує племінну цінність її представників серед інших генотипів як вітчизняної так і зарубіжної селекції.

Підсумовуючи результати аналізу свиней миргородської породи, записаних до II тому ДКПТ локальних порід, можна стверджувати про відповідність показників племінної цінності кращих представників популяції вимогам цільового стандарту. Генетичний потенціал провідних особин породи свідчить про збереження генофонду локальної популяції, що дасть

змогу за необхідності використати цінні біологічні особливості біовиду для створення чи поліпшення м'ясних генотипів, які уже нині мають низку видів продуктивності.

Враховуючи пропозицію ФАО щодо збереження зникаючих локальних популяцій свиней, миргородську породу слід інтенсивно використовувати у системі схрещування та гібридизації, особливо в областях, де вона найбільш акліматизована з огляду на відповідність параметрів продуктивності, необхідних для материнської форми.